

طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی

مؤلفان:

مصطفی کنعانی

حسین کنعانی

لیلا کنعانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه	: کنعانی، مصطفی، ۱۳۵۱-
عنوان و نام پدیدآور	: طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی/ مولفان مصطفی کنعانی، حسین کنعانی، لیلا کنعانی.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶ ص.: جدول، نمودار.
شابک	: 978-622-383-047-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۷۱ - ۱۷۵.
موضوع	: نظام‌های آموزشی -- طرح و برنامه‌ریزی Instructional systems -- Design آموزش ابتدایی Education, Elementary
شناسه افزوده	: کنعانی، حسین، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	: کنعانی، لیلا، ۱۳۶۴ -
رده بندی کنگره	: LB۱۰۲۸/۳۸
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۶۵۵۲۱۶
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

عنوان: طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی

تالیف: مصطفی کنعانی - حسین کنعانی - لیلا کنعانی

ناشر: آوای نور

چاپ: اول ۱۴۰۳

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۸۳-۰۴۷-۱

نشانی: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری، پلاک ۹۹، طبقه

دوم، تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵

قیمت ۱۶۵۰۰۰ تومان

همه حقوق برای مترجم و ناشر محفوظ است

فهرست

پیش گفتار..... ۱۱

فصل اول: کلیات ۱۳

یادگیری ۱۶

یادداری..... ۱۹

آموزش ۲۱

محیط آموزشی ۲۴

طراحی آموزشی ۲۵

جایگاه طراحی آموزشی در تکنولوژی آموزشی ۲۷

رویکردهای طراحی آموزشی ۳۰

الگو در طراحی آموزشی ۳۲

گروه طراحی آموزشی ۳۴

دو بحث عمده ۳۵

ویژگی های یادگیرندگان ۳۵

ارزشیابی تکوینی ۳۷

مراحل طراحی در این کتاب ۳۸

خود آزمایی ۴۰

فصل دوم: تعیین هدف های آموزشی ۴۱

نیاز سنجی ۴۳

تعیین هدفها..... ۴۴

۴۶	..... طبقه بندی هدف های آموزشی
۴۷	..... طبقه بندی هدف های آموزشی بلوم
۵۴	..... طبقه بندی هدفهای آموزشی گانیه
۵۹	..... طبقه بندی هدفهای آموزشی مریل
۶۰	..... تدوین هدفهای آموزشی
۶۳	..... هدفهای شناختی
۶۴	..... توصیه برای نوشتن هدفهای رفتاری و شناختی
۶۵	..... فعالیت های عملکردی

۶۷ ..... فصلی سوم : راهبردهای شناختی

۶۹	..... راهبردهای شناختی
۷۳	..... طراحی راهبردهای شناختی
۷۴	..... فعالیت های عملکردی
۷۵	..... فعالیت های طراحی

۷۷ ..... فصل چهارم: راهبردهای انگیزشی

۷۹	..... انگیزش
۸۱	..... انگیزش درونی و بیرونی
۸۲	..... انگیزش عمومی و اختصاصی
۸۳	..... راهبردهای انگیزشی
۸۴	..... عوامل انگیزشی الگوی کلر

الف) عامل علاقه	۸۶
ب) عامل ارتباط	۸۷
ج) عامل اطمینان	۸۹
د) عامل رضایت	۹۱
خود آزمایی	۹۲
فعالیت‌های عملکردی	۹۳
فعالیت‌های طراحی	۹۳

فصل پنجم: محتوای آموزشی ۹۵

انواع محتوا	۹۷
تعیین محتوا	۹۹
اصول طراحی پیام	۱۰۱
خود آزمایی	۱۰۳
فعالیت‌های عملکردی	۱۰۳
فعالیت‌های طراحی	۱۰۴

فصل ششم: روشهای آموزشی ۱۰۵

روشهای آموزشی	۱۰۷
تدریس هدفهای حیطه شناختی	۱۰۹
تدریس هدفهای حیطه روانی - حرکتی	۱۱۰
تدریس هدف های حیطه عاطفی	۱۱۱
فعالیت‌های عملکردی	۱۱۳
فعالیت‌های طراحی	۱۱۴

فصل هفتم: رسانه آموزشی ۱۱۵

انتخاب رسانه آموزشی ۱۱۸

انواع رسانه های آموزشی ۱۱۹

چند رسانه ای های آموزشی ۱۲۱

عناصر چند رسانه ای ۱۲۳

انواع تصاویر در چند رسانه ای ها ۱۲۵

اصول تهیه چند رسانه ای ها ۱۲۶

اصل مجاورت ۱۲۷

اصل چند رسانه ای ۱۲۷

اصل زائد ۱۲۸

اصل انسجام ۱۲۸

اصل شخصی سازی ۱۲۹

اصل بخش بندی کردن ۱۲۹

اصل پیش آموزش ۱۳۰

خود آزمایی ۱۳۰

فعالیت عملکردی ۱۳۱

فعالیت های طراحی ۱۳۱

فصل هشتم: ارزشیابی ۱۳۳

انواع ارزشیابی ۱۳۵

ابزارهای اندازه گیری ۱۳۷

ابزار های حیطه شناختی ۱۳۷

ابزارهای حیطه روانی - حرکتی ۱۳۹

ابزارهای اندازه گیری حیطه عاطفی ۱۴۲

روایی و پایایی ۱۴۶

خود آزمایی.....	۱۴۷
فعالیت‌های عملکردی.....	۱۴۷
فعالیت‌های طراحی.....	۱۴۸

فصل نهم: آشنایی با چند الگوی طراحی آموزشی ۱۴۹

الگوی طراحی گانه و بریگز.....	۱۵۱
الگوی طراحی جیمز براون.....	۱۵۶
الگوی طراحی مریل.....	۱۵۹
الگوی طراحی رایگلوث.....	۱۶۴
الگوی طراحی کمپ.....	۱۶۷

منابع.....	۱۷۱
------------	-----

پیش‌گفتار

این کتاب برای دانشجویان، معلمان، و کلیه کسانی که به آموزش اشتغال دارند، تهیه شده است و مطالعه آن به کلیه معلمان توصیه می‌شود. می‌توان این کتاب را برای دروس طراحی آموزشی و نیز طراحی و مطالعه مسائل یادگیری و آموزشی در مقطع کارشناسی برای گرایشهای علوم تربیتی مفید دانست. بعلاوه این مجموعه مختصر در بیشتر محیط‌های یادگیری، می‌تواند یک راهنمای کاربردی و عملی مفید را برای مربیان جهت تهیه و تدارک یادگیری اثر بخش را فراهم سازد. بدیهی است هنگام تدریس با توجه به هدف آن درس می‌توان به بعضی موضوعات تأکید بیشتری داشت و یا بعضی از موضوعات را به جلسات دیگری موکول کرد و یا از آن‌ها صرف نظر نمود. ساختار کتاب به شکلی است که شاید لازم نباشد مطالعه فصل‌ها به ترتیب انجام شود.

این کتاب طبق سرفصل درس «طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی» برای دانشجویان دوره کارشناسی آموزش ابتدایی که بر اساس مصوبه جلسه ۸۶۹ مورخه ۱۳۹۴/۰۹/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی در خصوص طرح کلان معماری برنامه‌های درسی دانشگاه فرهنگیان و نیز مصوب جلسه ۲۴۷ مورخه ۱۳۹۹/۰۵/۲۲ گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم تدوین شده است. سرفصل درس فوق در دانشگاه فرهنگیان بصورت نظری - عملی و در ۲ واحد درسی تنظیم شده است. اگرچه این درس برای آموزش ابتدایی تدارک دیده شده است، ولی در سایر سطوح

تحصیلی و آموزشی با موضوعات درسی مختلف در طراحی آموزشی می توان از آن استفاده نمود.

در پایان هر فصل از کتاب حسب مورد تکالیف و فعالیتهایی برای ارزیابی یادگیری و عملکرد دانشجویان و خوانندگان محترم بشرح زیر آمده است:

خودآزمایی: این بخش شامل آزمون هایی از مباحث نظری کتاب است که برای ارزشیابی پایانی مناسب است. این سوالات با توجه به هدفها و محتوای دروس تهیه شده اند.

فعالیت های عملکردی: فعالیتهای این بخش برای ارزشیابی فرایندی دانشجویان مناسب می باشد. انجام این فعالیت ها به خوانندگان در مهارت کاربردی کردن هدفها و محتوای دروس کمک می کند.

فعالیت های طراحی: فعالیتهای این بخش برای کار تولیدی در ارزشیابی فرایندی دانشجویان و خوانندگان مناسب می باشد. انجام فعالیت های این بخش منجر به تولید محصول نهایی طراحی مورد نظر خواهد شد، بنابراین در تمام فصول بین آنها ارتباط موضوعی وجود دارد.

انجام فعالیت های فوق می تواند به صورت فردی یا گروهی انجام شوند، و خوانندگان محترم با توجه به وقت و هدف خود می توانند در انجام فعالیتهای به صورت گزینشی عمل نمایند.

مولفان